

Bohus Gábor

Egy életem

(2023.11.01 változat)

Ez a könyv folyamatosan íródik – ahogy az életem telik.
Ahogy egyre több emberrel beszélek, és egyre több dolog jut
eszembe.

*Idegen földre szólít a hajnal,
Széttöri tudatom hangos zajjal.
Megszül lassan-véresen,
Idegen testben ébredek*

(Bohus Gábor - Idegen Test - részlet)

1978.07.04

Szokásos unalmas, fülledt nyári nap. Amerikában ezen a napon tűzijátékok durrognak, rakéták repkednek, az emberek hangosan az ország függetlenségét ünneplik. De ide, a vasfüggöny mögé nem hallatszott be az örömük, itt úgy tűnt, megállt az idő. Béke volt, a nagy Szovjetunió vigyázott ránk, hétköznapi, hétféle

jött egymás után, munka és pihenés, öröm és bánat váltogatta egymást. Egymásba olvadó napok, tűző nap alatt olvadozó sűrű aszfalt. Sűrűség.

Budapesten ekkor építették át a Nyugati előtti teret, nagy volt a felfordulás. De Szegedre még ez sem hallatszott el. Az egyetlen zajforrást az jelentette, amikor a gyerekek hangos kiabálással játszottak, fociztak iskola után „Ipi-apacs” hallatszik innen, „Szöglet!” hallatszik amonnan. A Libalegelőn. Igen, így hívják azt a területet, ahol valamikor széles ívben kanyarodó vasúti töltés állt, itt kanyarodott rá a vonat a hídra, ami a folyó túlsó partjára vezetett, a messzi Erdély felé. A legdicsőbb napok azok voltak, amikor néhány hónapig a vonatok királynője, maga az Orient Expressz is erre haladt át Isztambul felé.

A hidat, és a töltést is elmosta a történelem. Ez itt most poros, piszkos, unalmas végállomás. Vonat innen nem megy tovább. A gyerekek sem fociztak aznap már tovább, hazamentek, vacsoráznak, tanulniuk kell másnapra. Csak a klinika ablakai világosak. Orvosi szempontból a lehető legszokványosabb dologra készülnek az orvosok: új élet készül megszületni. És meg is születik, tüdejébe élesen belemar a levegő, szemébe tűz a fény. Hangos sírással tiltakozik az ellen, amit élete első óráiban kiosztott neki a sors. Úgy, mint mindenki másnak.

Természetesen nem maradtam ott a klinikán, hanem hazavittek. Nem azonnal, születésem után néhány hétig inkubátorban voltam. Komolyan aggódtak az életemért. De túléltem, mint sok minden mást is.

Életem első éveiből bevillannak itt-ott emlékképek. Akkor még a régi házunkban laktunk, ami egy Kádár kocka volt. Az utcának nem is volt túlsó oldala, kukoricamező volt ott. Az utcán sem volt burkolat, esős időben akkora volt a sár, hogy lánctalpassal lehetett csak végigmenni. Az emberek a szűk gyalogjárdán vitték a gyerekeiket biciklivel vagy kismotorral a másfél kilométerre levő óvodába, általános iskolába vagy a villamos végállomáshoz, ahonnan be lehetett jutni a városba. Esetleg busszal is, az olajmezőre illetve Algyőre járó M51-es és M32-es munkásjáratokkal.

A ház egyik oldalán másik ház, túloldalán mező. Egy időben itt bolgárkertészet volt, aminek az emlékét egy artézi kút betonmedencéje egy földből kinövő, tetején ívesen meghajlított, a medence fölé néző vascső, egykori kifolyó, illetve egy akna őrizte, amiből szivárgott a víz, sok-sok évvel azután is, hogy a bolgárkertészet már rég megszűnt.

A ház ketté volt választva. Az egyik felében laktak a nagyszüleim, a másik felében én és a két nővérem.

Emlékszem, hogy a nővéremnek volt egy ilyen gyerekbiciklijje:

Itt történt az is, amire közvetlenül már nem emlékszem, de a homlokomon ma is őrzi emlékét egy forradás, szüleim elmondása szerint egyszer elestem és úgy bevartam a fejem a beton lépcsőbe, hogy ömlött belőle a vér. Túléltem, mint sok más is.

Ebből a házból viszonylag hamar átköltöztünk egy újonnan építettbe. 2-3 éves lehettem. A fürdőszoba építésekor vödörszám öntötték a maltot a kád és a fal közé. Ott egy csempesornyi szélességű "pult" lett kialakítva, amire fürdéskor fel lehetett tenni a szappant, játékokat.

A villanszerelőt Béla bácsinak hívták. Nagyon érdekeltek a kábelek. Szüleim elmondása szerint egyszer fogtam egy ugrálókötelet, egyik végét bedugtam egy kis, piros színű műbőr gyerek játéktáskába, a másik végét egy, a ház alapján levő, még bevakolt téglá hasadékba, és nagyon élveztem ahogy a "konnektorba" dugott "készülékem" működik. Mivel nagyon sokáig nem beszéltem, örömeimet úgy fejeztem ki, hogy csak ennyit mondtam: "E-e-e". Amikor elvittek a templomba a szüleim, akkor négykézláb kimentem az oltárhoz, ahol a mikrofon- és egyéb kábeleket piszkáltam. Volt egy kutyánk is: A Pajti kutya egy hordóban lakott. Közepes nagyságú fekete kutya volt. Amikor odamentem a hordóhoz mindig kijött a hordóból és elindult felém. Én valószínűleg nem tudtam eldönteni, hogy féljek -e tőle vagy sem, hiszen nem ugatott, nem is mozgott gyorsan, de jött felém, ezért inkább mindig elmentem onnan, nem barátkoztam vele.

Egyszer, később emlékszem arra, hogy apukámmal beültünk az autóba és kivittük valahová a Pajtit és elengedtük. Hogy ez miért történt, nem tudom.

Játékok. Egy kék műanyag macskára emlékszem, és arra, hogy megkérdeztem anyukámtól: "Hol vetted?" "A játékboltban." Na igen, a játékbolt a Kárász utcán, a szürke aszfaltos Kárász utcán, minden gyermeki álom netovábbja volt.

Érdekeltek a mozdonyok is. Egyszer apukám kivitt a szegedi Nagyállomásra, ahol egy ismerős mozdonyvezető felvett a dízelmozdony vezetőállására. Félttem a nagy géptől, a hangjától, elkezdtem sírni, de attól a mozdonyokat még szerettem. A Hont Ferenc utcai trolimegállónál volt két pavilon, butik, ott láttam meg a kirakatban valami műanyag fröccsöntött mozdony fürmedvényt, de megtetszett, és addig könyörögtem apukámnak, míg megvették.

Később volt két matchboxom. Egy kék Mercedes és egy piros tűzoltóautó. Elvittem az óvodába, el is vették tőlem. Az óvónő hazavitte a saját gyerekének. Az ovival gyakran kimentünk délelőtt játszani a térre. Ott is találtam egyszer egy matchbox maradványt, valószínű tűzbe dobták, úgy nézett ki. Igen, az ovival, mert nőttem, mint akit húznak, és jött az óvoda.

Az ovi egykor valami zárda iskola lehetett, mert volt egy kis tornya, valami kápolnaféle volt. Udvarában volt egy medence, a medence szélén egy talapzaton álló zöld béka, aminek a szájából spriccelt bele a víz a medencébe.

Illetve spriccelt volna, ha nem az lett volna - mint azt később megtudtam - hogy valami ÁNTSZ tiltás okán nem lehetett használni a medencét.

Féltem a WC-tartály hangjától. Amikor valaki bepisilt vagy bekakált, a dadus mindig azt mondta: "Borzadály!". Ezt a szót nem ismertem, de mivel tudtam, hogy valami rosszat jelent, összekapcsoltam a WC-tartály lehúzásakor hallható zubogó hanggal. Nekem ez volt a "borzadály". Időnként én is bepisilem az ebéd utáni alvás alatt, akkor borzadály volt. Amikor mentem dörgölőzni az óvónénikhez, időnként felemlegették: "Na mi van, most meg jössz dörgölőzni?".

Az óvodának vaskerítése volt, beton talapzattal és fölötte kb. 20-30 centiméter távolságra levő függőleges vasakkal. Ezek között jól ki lehetett nézni az utcára, egyszer trafót cseréltek az ovi mellett, elbűvölve néztük a darus kocsit. Másszor az ovi mellett aszfaltoztak, néztük a légkalapácsot, és Andrissal eldöntöttük, hogy ezek biztos "úttörők", hiszen már sokat hallottuk ezt a szót. Egyszer elkértek egy napra az oviból, mert a szüleimmel elmentünk Egerbe a klinikára. Egy Kriszti nevű lánnyal azon viccelődünk hogy amikor mondtam neki, hogy Egerben voltam, ő megkérdezte: "Voltál Egerben?".

Az óvodai beilleszkedésem megkönnyítése végett a szüleim az alábbi magyarázatot hintették el a gyerekek között: vannak fehér gyerekek, vannak néger gyerekek, és vannak pöttyös gyerekek.

Kicsit nárcisztikus voltam már akkor is, zavart, ha például mindenki Józsival akart barátkozni. Neki voltak menő dolgai, például hiányos volt a fogsora, mert kijöttek a tejfogai. Egyszer megjátszottam azt, hogy amikor a többiek Józsi körül tolongtak, én hátul felkiáltottam: hagyjátok, inkább gyertek utánam, mutatok valamit! Egy páran el is indultak, de aztán úgy tűnik Józsi vonzereje nagyobb volt, így visszafordultak. Én mentem egy darabig tovább egyedül, aztán mit tehettem - megfordultam és visszakullogtam. Hiába, irányító és parancsoló szerettem volna lenni, már ilyen fiatal korban is - csak éppen nem sikerült.

A rémálmom az volt, amikor az óvónéni azt mondta: "Gyerekek, álljatok párba, mindenki fogja meg a párja kezét!". Elindult a nagy dúródás, mindenki elkezdett nyomulni a neki szimpatikus emberke felé, hogy megfogja a kezét. Én meg mindig ott maradtam a kör közepén az óvó nénivel. Nekem mindig ő fogta a kezem.

Folyt köv.